

กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน

125/356 ม. 3 หมู่บ้านนราธิป ซ.1 ถ.รัตนวิบูลย์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร 02-985-3837 ถึง 8 โทรสาร 02-985-3836

email: info@ftawatch.org www.ftawatch.org

วันจันทร์ที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2558

เรียน นายกรัฐมนตรี (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
สำเนาเรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (พล.อ.ฉัตรศักดิ์ ภูมิปาประการ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (พล.อ.ฉัตรชัย สาลีการิชะ)
อธิบดีกรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (นายชุตินทร คงศักดิ์)
เรื่อง ท่าทีและจุดยืนการคุ้มครองการลงทุนที่มีผลกระทบต่อการจัดทำนโยบายสาธารณะ

ตามที่ ขณะนี้หน่วยราชการต่างๆ ดังเช่น กระทรวงพาณิชย์มักจะอ้างว่า กฎหมายต่างๆ ที่กำลังแก้ไข เพื่อให้ประชาชนคนไทยมีสุขภาพที่ดีขึ้นซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการปฏิรูปประเทศตามนโยบายของรัฐบาล ในปัจจุบัน อาจสร้าง ‘ผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน’ โดยหน่วยงานของรัฐเหล่านั้นมีท่าทีที่จะขัดขวาง หรือชะลอนโยบายสาธารณะที่กล่าวมา อาทิ การแก้ไข พรบ.ยา พ.ศ.2510¹, การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี มาตรการทำให้สังคมไทยไร้รอยร้าวภายใน 2 ปี เมื่อวันที่ 12 เม.ย.พ.ศ.2554 และ พรบ.ควบคุมยาสูบฉบับใหม่

พวกเรา ภาคประชาสังคม อันประกอบไปด้วย เครือข่ายนักวิชาการ เครือข่ายผู้ป่วย เครือข่าย ผู้บริโภค เครือข่ายองค์กรประชาชน และองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านสุขภาพ ตามรายนามด้านล่าง ขอเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งให้กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในเรื่อง ความตกลงด้านการคุ้มครองการลงทุนระดับทวิภาคี ซึ่งแจ้งต่อสาธารณะอย่างเปิดเผยในประเด็นต่อไปนี้

1. ตัวแทนของกระทรวงการต่างประเทศได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการของรัฐสภาหลายสมัยและหลายวาระ ยืนยันว่า การคุ้มครองการลงทุนของไทยในความตกลงทวิภาคีฉบับต่างๆนั้น ยังไม่อนุญาตให้มีการฟ้องร้องผ่านกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชนต่อนโยบายสาธารณะ ซึ่งรวมทั้งความตกลงด้านการลงทุน (ACIA) ของอาเซียน ซึ่งมีเนื้อหาส่วนหนึ่งลอกแบบมาจาก

¹ หนังสือของกระทรวงพาณิชย์ ที่ พณ 0703/275 ลงวันที่ 15 ม.ค.2558 ความตอนหนึ่งว่า “จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศและบรรยากาศการลงทุนของไทย โดยเฉพาะหาก ออ.ไม่อนุญาตให้บริษัทต่างชาติซึ่งเข้ามาลงทุนในประเทศขึ้นทะเบียนยาด้วยเหตุ โครงสร้างราคาไม่เหมาะสม นอกจากนี้ นักลงทุนต่างชาติอาจฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายจากรัฐไทยผ่านกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน (Investor-State Dispute Settlement - ISDS) เพื่อปกป้องสิทธิของตนที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการที่ออกโดยรัฐบาลไทยภายใต้ความตกลงการคุ้มครองการลงทุนทวิภาคี ซึ่งปัจจุบันไทยมีความตกลงคุ้มครองการลงทุนทวิภาคีบังคับใช้แล้วกว่า 37 ฉบับ และอยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำอีกกว่า 50 ฉบับ”

มาตรา 20 ของความตกลง GATT ที่เป็นรากฐานของความตกลงในองค์การการค้าโลก (WTO) ที่ยืนยันสิทธิอันชอบธรรมของประเทศสมาชิกในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนได้ โดยที่ไม่อาจนำมาเป็นเหตุให้นักลงทุนต่างชาติฟ้องร้องให้รัฐบาลประเทศนั้นๆ ยกเลิกนโยบายสาธารณะดังกล่าว หรือเรียกร้องค่าเสียหายได้ โดยอาศัยกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชนนอกประเทศ (ISDS) แทนที่จะใช้กระบวนการยุติธรรมภายในประเทศ **ขอให้กระทรวงต่างประเทศยืนยันว่า คำชี้แจงของเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศต่อคณะกรรมการรัฐสภาชุดต่างๆ ยังคงเป็นไปตามนั้นหรือไม่ และหน่วยงานราชการอื่นๆ รับทราบเกี่ยวกับเรื่องนี้มากน้อยอย่างไร**

2. ที่ผ่านมา จากการชี้แจงของตัวแทนกระทรวงการต่างประเทศยืนยันว่า ในความตกลงฯใหม่ๆ รัฐไทยค่อนข้างระมัดระวังในการเจรจาประเด็นนี้มากทีเดียว โดยผู้เจรจาติดตามกรอบการเจรจาความตกลงเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 190 ที่ผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภา² เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2553 ที่กำหนดให้ไม่คุ้มครองการลงทุนที่ไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจจริง (real economic activities) และจะคุ้มครองการลงทุนที่มีการลงทุนแล้ว (post-establishment) เท่านั้น และกำหนดมาตรการที่จำเป็น และเหมาะสมเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะ เช่น สิ่งแวดล้อม สุขภาพสาธารณะ มาตรการเพื่อปกป้องดุลการชำระเงิน นโยบายเศรษฐกิจมหภาค ต้องถูกละไว้ ไม่ให้เป็นประเด็นที่นำไปสู่การฟ้องร้อง และเนื่องจากรัฐไทยเคยถูกนักลงทุนต่างชาติฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายมูลค่า 1,400 ล้านบาทต่ออนุญาโตตุลาการ จากกรณีบริษัททอเตอร์บาวน์ และคอนเมืองโทลล์เวย์ ทำให้คณะรัฐมนตรีมีมติลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2552 ระบุว่า หากจะใช้กระบวนการอนุญาโตตุลาการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุนต่างชาติ จะต้องมีความยินยอมจากรัฐบาลไทยเป็นการเฉพาะในทุกกรณีไป ซึ่งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวระบุเหตุของมตินี้ว่า หากหน่วยงานของรัฐเป็นฝ่ายแพ้คดีหรือเป็นฝ่ายที่ต้องชดใช้ค่าชดเชย จะเกิดการระดมงบประมาณแผ่นดิน **จึงขอให้กระทรวงการต่างประเทศชี้แจงว่า จนถึงทุกวันนี้ในการเจรจาการคุ้มครองการลงทุนต่างๆ กระทรวงการต่างประเทศยังคงปฏิบัติตาม มติ ครม.เมื่อวันที่ 28 ก.ค.52 และ กรอบการเจรจาที่ผ่านรัฐสภาเมื่อวันที่ 8 ก.ย.2553 หรือไม่อย่างไร**
3. หลังจากรัฐไทยเคยถูกนักลงทุนต่างชาติจากบริษัททอเตอร์บาวน์ ฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายมูลค่า 1,400 ล้านบาทต่ออนุญาโตตุลาการจากการลงทุนในคอนเมืองโทลล์เวย์ไปแล้ว ยังมีรายงานจากสื่อมวลชนอีกว่า ผู้ถือหุ้นชาวมาเลเซียของบริษัททุงคาฮาเบอร์ได้ยื่นฟ้องร้องรัฐบาลของไทยต่ออนุญาโตตุลาการ³ และกระทรวงการต่างประเทศได้มีการเจรจาอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว **ขอให้กระทรวงการต่างประเทศชี้แจงว่า กรณีนี้มีความคืบหน้าอย่างไร การเจรจาต่อรองจะส่งผลทำให้รัฐบาลไทยต้องย่อหย่อนกฎระเบียบต่างๆ ของ ก.ล.ต. หรือมาตรการ**

² ผ่านความเห็นชอบของรัฐสภา เมื่อวันที่ 8 ก.ย.2553 <http://www.mfa.go.th/business>

³ ผู้ถือหุ้น "ทุงคาฮาเบอร์" รบ. ก.ล.ต. มีนปมด้านเหมืองทองคำ จ.เลยบานปลาย, ประชาชาติธุรกิจ 23 ต.ค.57

**ด้านสิ่งแวดล้อมในการทำเหมืองและผลกระทบต่อชุมชนรอบเหมืองหรือไม่อย่างไร โปรด
เปิดเผยต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส**

4. ในขณะที่กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ กำลังกำหนดกรอบการให้
ความคุ้มครองการลงทุนแก่นักลงทุนต่างประเทศ **ขอให้กระทรวงการต่างประเทศชี้แจงว่า
กระบวนการนี้ดำเนินไปถึงขั้นไหนแล้วและอย่างไร กระทรวงฯ ได้เปิดเผยต่อสาธารณะมาก
น้อยเพียงไร ขอให้ชี้แจง และดำเนินการอย่างมีธรรมาภิบาลด้วย**

ทั้งนี้ เราทั้งหมดนี้ไม่ปฏิเสธว่า การค้าและการลงทุนมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ไม่มากนักน้อย แต่การค้าและการคุ้มครองการลงทุนต้องตั้งอยู่บนหลักของธรรมาภิบาลและความเป็นธรรม และ
คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมเป็นหลัก เรายังคงเชื่อมั่นว่า การค้าและการลงทุนที่เป็นธรรม
จะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อกระบวนการในการพิจารณาและตัดสินใจ ตลอดจนการเจรจา มีความโปร่งใส ธรรมาภิ
บาล และมีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ทางรัฐบาลชี้แจงต่อสาธารณชนอย่างเร่งด่วน

ขอแสดงความนับถือ

(กญ. สำลี ใจดี)

กลุ่มศึกษาเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch)
เครือข่ายผู้คิดเชื้อเอสไอวี/เอส ประเทศไทย, กลุ่มคนรักหลักประกันสุขภาพ,
สหพันธ์องค์กรผู้บริโภค, เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก, ชมรมเพื่อนโรคไต, เครือข่ายเพื่อนมะเร็ง, มูลนิธิเข้าถึงเอดส์,
คณะกรรมการองค์การพัฒนาเอกชนด้านเอดส์, มูลนิธิศูนย์คุ้มครองสิทธิด้านเอดส์, มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค,
มูลนิธิเกสรชนบท, ชมรมเกสรชนบท, กลุ่มศึกษาปัญหาฯ, มูลนิธิชีววิถี, มูลนิธิบูรณะนิเวศ, มูลนิธิสุขภาพไทย,
โครงการศึกษาและปฏิบัติการงานพัฒนา

ผู้ประสานงาน: วรรณิการ์ กิจดิเวชกุล

089 500 3217

kakablueblue@gmail.com